

6331 SAYILI İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ YASASI GENEL BİLGİLENDİRME SEMİNERİ

HOŞGELDİNİZ

Dr. Erdem CAM
ÇSG Eğitim Uzmanı

27 Mart 2014
Tekirdağ

İÇERİK

- **İSG Açısından Devletin Sorumlulukları**
- **6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu**
 - **İşverenlerin Yükümlülükleri**
 - **İşçilerin Yükümlülükleri**
 - **İSG Hizmetleri**
 - **Risk Değerlendirme**
 - **İdari Para Cezaları...**

Neden İş Sağlığı ve Güvenliği?

Dünya

Her gün;
▪ 1 Milyon iş kazası olmakta,
▪ 5534 çalışan işle ilgili hastalıklar
▪ 879 çalışan iş kazası nedeniyle ölmektedir.

Türkiye

Her gün;
▪ 172 iş kazası olmakta,
▪ 4 kişi iş kazası nedeniyle ölmekte,
▪ 6 kişi sürekli iş göremez hale gelmektedir.

Rakamlarla İş Kazalarının Hesaplanabilen Maliyetleri

- Ulusal ölçekte; Gayrisafi milli hasılanın %4' ü
2011 GSMH = 1.231,8 Trilyon \$
O halde ülkemiz için maliyeti = **49,272 Milyar \$**
- Kişisel ölçekte;
Tedavi, bakım vb. giderler
Tazminatlar
Ortalama = **100 - 350 bin TL. / Kişi**

Görünür Maliyetler

- Sürekli iş göremezlik ve ölüm nedeniyle katma değer kaybı
- Üretim durması kaynaklı katma değer kaybı
- Sürekli iş göremezlik ve ölüm geliri ödemeleri
- İş kazası ve meslek hastalığı için yapılan tedavi hizmetleri
- Geçici iş göremezlik katma değer kaybı

Görünmeyen Maliyetler

Kaza esnasında işçilerin işi bırakması, doktor, araç getirilmesi ve/veya kazaya uğrayan çalışanın taşınması, kaza mahallinin tekrar çalışır konuma getirilmesi v.b. nedenlerle oluşan maliyetlerdir.

DEVLETİN SORUMLULUKLARI

İş Sağlığı ve Güvenliği konusunda gerek **mevzuatın oluşturulmasında** gerekse mevzuat uygulamalarının **izlenmesi** ve **denetlenmesinde** çok sayıda Bakanlık ile çeşitli Kamu Kurum ve Kuruluşlarının görevi bulunmaktadır. Ancak, İş Sağlığı ve Güvenliği konusunda, mevzuat oluşturma ve denetim başta olmak üzere, ağırlıklı görev **ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI** tarafından yürütülmektedir.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI

DENETİM
İŞ TEFTİŞ KURULU
BAŞKANLIĞI

İŞ TEFTİŞ GRUP
BAŞKANLIKLARI
Ankara, İstanbul,
İzmir, Adana, Bursa,
Malatya, Erzurum,
Samsun,
Zonguldak, Antalya

ANA HİZMET BİRİMİ
İŞ SAĞLIĞI VE
GÜVENLİĞİ GENEL
MÜDÜRLÜĞÜ

ÖLÇÜM, ANALİZ,
İNCELEME, ARAŞTIRMA
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ
MERKEZİ (İSGÜM)

Bölge Laboratuvar Şeflikleri
İstanbul, İzmir, Adana,
Kayseri, Kocaeli, Zonguldak

EĞİTİM VE ARAŞTIRMA
ÇALIŞMA VE SOSYAL
GÜVENLİK EĞİTİM
VE ARAŞTIRMA
MERKEZİ

6331 Sayılı

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu

20/06/2012

30/06/2012 tarihinde Resmi Gazetede Yayımlanmıştır

YÜRÜRLÜK TARİHLERİ

**12.07.2013 tarihli 6495 Sayılı Kanunun
56. Maddesi ile değiştirilmiştir.**

- **Kamu kurumları ile 50'den az çalışanı olan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için 01.07.2016 tarihinden itibaren,**
- **50'den az çalışanı olan tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için 01.01.2014 tarihinden itibaren,**
- **Diğer işyerleri için ise 01.01.2013 tarihinden itibaren Kanun hükümleri yürürlüğe girecektir.**
- **Bu nedenle Kanunun işyeriniz açısından hangi tarihte yürürlüğe gireceğinin belirlenmesi için risk değerlendirmesinin bir an önce yapılması ve çalışan sayısının tespiti büyük önem arz etmektedir.**

Yeni İçerik

Önleyici yaklaşım

Güvenlik kültürü

Risk değerlendirilmesi

Tek bildirim

Koordinasyon

İşyerleri için özel düzenleme

Bu Kanunun Amacı

İşyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin **sağlanması** ve mevcut sağlık ve güvenlik şartlarının **iyileştirilmesi** için **işveren ve çalışanların** görev, yetki, sorumluluk, hak ve yükümlülüklerini düzenlemektir.

Kanunun Kapsamı

Belli istisnalar dışında kamu ve özel sektöre ait **BÜTÜN İŞLERE VE İŞYERLERİNE**, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine, çırak ve stajyerler de dâhil olmak üzere tüm çalışanlarına faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanır.

İSTİSNALAR

- a) TSK, GKK ve MİT faaliyetleri (Fabrika, bakım merkezi, dikimevi ve benzeri işyerleri hariç)
- b) Afet ve acil durum birimlerinin müdahale faaliyetleri
- c) Ev hizmetleri
- ç) Çalışan istihdam etmeksizin kendi nam ve hesabına çalışanlar
- d) Hükümlü ve tutukluların iyileştirilmeleri sırasında yapılan işlerde

İşverenin Genel Yükümlülükleri

- 1) İşveren çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlüdür.
 - a) Mesleki risklerin önlenmesi, eğitim dahil her türlü tedbirin alınması, organizasyon, araç gerecin sağlanması.
 - b) Denetim.
 - c) Risk değerlendirmesi.
 - ç) Çalışanlara görev verirken işe uygunluk.
 - d) Hayati ve özel tehlike bulunan yerlere girişlerin engellenmesi

İşverenin Genel Yükümlülükleri

- 2) İşyeri dışındaki uzman kişi ve kuruluşlardan hizmet alınması işverenin sorumluluklarını ortadan kaldırmaz,
- 3) Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği alanındaki yükümlülükleri işverenin sorumluluklarını etkilemez,
- 4) İşveren, iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin maliyetini çalışanlara yansıtamaz...

Çalışanların Yükümlülükleri

Çalışanlar, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili aldıkları eğitim ve işverenin bu konudaki talimatları doğrultusunda, kendilerinin ve hareketlerinden veya yaptıkları işten etkilenen diğer çalışanların sağlık ve güvenliklerini tehlikeye düşürmemekle yükümlüdür.

Çalışanların Yükümlülükleri

Çalışanların, işveren tarafından verilen **eğitim ve talimatlar** doğrultusunda yükümlülükleri şunlardır:

- a) İşyerindeki makine, cihaz, araç, gereç, tehlikeli madde, taşıma ekipmanı ve diğer üretim araçlarını kurallara **uygun şekilde kullanmak**, bunların güvenlik donanımlarını **doğru olarak kullanmak**, **keyfi olarak çıkarmamak ve değiştirmemek**.
- b) Kendilerine sağlanan **kişisel koruyucu donanımı doğru kullanmak ve korumak**.
- c) Teftişe yetkili makam tarafından işyerinde tespit edilen noksanlık ve mevzuata aykırılıkların giderilmesi konusunda, **işveren ve çalışan temsilcisi ile işbirliği yapmak**.
- d) Kendi görev alanında, iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için **işveren ve çalışan temsilcisi ile işbirliği yapmak**.

İşverenin Yükümlülükleri

- **DENETİM**
- **EĞİTİM**
- **RİSK DEĞERLENDİRMESİ**
- **İSG HİZMETLERİ**
- **ACİL DURUM PLANLARI, YANGINLA MÜCADELE VE İLK YARDIM**
- **TAHLİYE**
- **SAĞLIK GÖZETİMİ**
- **KOORDİNASYON**
- **GÖRÜŞ ALMA VE KATILIM**

Risk Değerlendirmesi

İşveren, iş sağlığı ve güvenliği yönünden risk değerlendirmesi yapmak veya yaptırmakla yükümlüdür.

Risk değerlendirmesi yapılırken dikkate alınacak hususlar şunlardır:

- a) Belirli risklerden etkilenecek çalışanların durumu.
- b) Kullanılacak iş ekipmanı ile kimyasal madde ve müstahzarların seçimi.
- c) İşyerinin tertip ve düzeni.
- ç) Genç, yaşlı, engelli, gebe veya emziren çalışanlar gibi özel politika gerektiren gruplar ile kadın çalışanların durumu.

Risk Değerlendirmesi

İşveren, iş sağlığı ve güvenliği yönünden çalışma ortamına ve çalışanların bu ortamda maruz kaldığı risklerin belirlenmesine yönelik gerekli kontrol, ölçüm, inceleme ve araştırmaların yapılmasını sağlar.

KONTROL

ÖLÇÜM

İNCELEME

ARAŞTIRMA

Risk Değerlendirmesi Nasıl Yapılır 1

(1) Risk değerlendirmesi, işverenin oluşturduğu bir ekip tarafından gerçekleştirilir. Risk değerlendirmesi ekibi aşağıdakilerden oluşur.

a) İşveren veya işveren vekili.

b) İşyerinde sağlık ve güvenlik hizmetini yürüten iş güvenliği uzmanları ile işyeri hekimleri.

c) İşyerindeki çalışan temsilcileri.

ç) İşyerindeki destek elemanları.

d) İşyerindeki bütün birimleri temsil edecek şekilde belirlenen ve işyerinde yürütülen çalışmalar, mevcut veya muhtemel tehlike kaynakları ile riskler konusunda bilgi sahibi çalışanlar.

(2) İşveren, ihtiyaç duyulduğunda bu ekibe destek olmak üzere işyeri dışındaki kişi ve kuruluşlardan hizmet alabilir.

Risk Değerlendirmesi Nasıl Yapılır 2

Risk değerlendirme; tüm işyerleri için tasarım veya kuruluş aşamasından başlamak üzere

- * Tehlikeleri tanımlama,
- * Riskleri belirleme ve analiz etme
- * Risk kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması,
- * Dokümantasyon
- * Yapılan çalışmaların güncellenmesi ve gerektiğinde yenileme aşamaları izlenerek gerçekleştirilir.

Çalışanların risk değerlendirme çalışması yapılırken ihtiyaç duyulan her aşamada sürece katılarak görüşlerinin alınması sağlanır.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ HİZMETLERİ

Mesleki risklerin önlenmesi ve bu risklerden korunulmasına yönelik çalışmaları da kapsamalıdır.

İşveren;

- Çalışanları arasından **iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personeli** görevlendirir.
- Görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşların görevlerini yerine getirmeleri amacıyla **araç, gereç, mekân ve zaman gibi gerekli bütün ihtiyaçlarını karşılar.**

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ HİZMETLERİ

- Çalışanları arasında belirlenen niteliklere sahip personel bulunmaması hâlinde, bu hizmetin tamamını veya bir kısmını **ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden (OSGB)** hizmet olarak yerine getirebilir.
- Ancak belirlenen niteliklere ve gerekli belgeye sahip olması hâlinde, tehlike sınıfı ve çalışan sayısı dikkate alınarak, bu hizmetin yerine getirilmesini kendisi üstlenebilir (**İSGB** Kurar).

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ HİZMETLERİ

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ BİRİMİ (İSGB)
İşveren, işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanının tam süreli görevlendirilmesi gereken durumlarda İSGB karar.
İSGB'nde en az 1 işyeri hekimi ile **tehlike sınıfına göre** 1 iş güvenliği uzmanı görevlendirilir.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ HİZMETLERİ

Çalışan sayısı	Tehlike sınıfı	Hizmet şekli
01-1999	Az tehlikeli	OSGB
2000+	Az tehlikeli	İSGB
50-1499	Tehlikeli	OSGB
1500+	Tehlikeli	İSGB
01-999	Çok Tehlikeli	OSGB
1000+	Çok Tehlikeli	İSGB

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ HİZMETLERİ

Koordinasyon: İşyerinde sağlık ve güvenlik hizmetlerini yürütenler arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlar.

Tedbirlerin yerine getirilmesi: Görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşlar tarafından iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili mevzuata uygun olan ve yazılı olarak bildirilen tedbirleri yerine getirir.

Bilgilendirme: Çalışanların sağlık ve güvenliğini etkilediği bilinen veya etkilemesi muhtemel konular hakkında; görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşları, başka işyerlerinden çalışmak üzere kendi işyerine gelen çalışanları ve bunların işverenlerini bilgilendirir.

Tam süreli işyeri hekimi görevlendirilen işyerlerinde, diğer sağlık personeli görevlendirilmesi zorunlu değildir.

İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI GÖREVLENDİRME YÜKÜMLÜLÜĞÜ

İşveren,

Çalışanları arasından yetkili bir kişiyi, işyerinin tehlike sınıfı ve çalışan sayısını dikkate alarak iş güvenliği uzmanı olarak görevlendirir.

Çalışanları arasında belirlenen niteliklere sahip personel bulunmaması hâlinde, bu yükümlülüğünü ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden veya yetkilendirilmiş toplum sağlığı merkezlerinden hizmet alarak yerine getirebilir.

İşveren, görevlendirdiği kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşlar tarafından iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili mevzuata uygun olan ve yazılı olarak bildirilen tedbirleri yerine getirir.

İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI ÇALIŞMA SÜRELERİ

- a) 10'dan az çalışanı olan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde çalışan başına yılda en az **60 dakika**.
- b) Diğer işyerlerinden;
- 1) Az tehlikeli sınıfta yer alanlarda, çalışan başına ayda en az **6 dakika**.
 - 2) Tehlikeli sınıfta yer alanlarda, çalışan başına ayda en az **8 dakika**.
 - 3) Çok tehlikeli sınıfta yer alanlarda, çalışan başına ayda en az **12 dakika**.
- * **Az tehlikeli sınıfta yer alan 2000 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde her 2000 çalışan için tam gün çalışacak en az bir iş güvenliği uzmanı görevlendirilir.**
- * **Tehlikeli sınıfta: 1500 çalışan için**
- * **Çok Tehlikeli Sınıfta: 1000 çalışan için**

İŞYERİ HEKİMİ ÇALIŞMA SÜRELERİ

- a) 10'dan az çalışanı olan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde çalışan başına yılda en az **25 dakika**.
- b) Diğer işyerlerinden;
- 1) Az tehlikeli sınıfta yer alanlarda, çalışan başına ayda en az **4 dakika**.
 - 2) Tehlikeli sınıfta yer alanlarda, çalışan başına ayda en az **6 dakika**.
 - 3) Çok tehlikeli sınıfta yer alanlarda, çalışan başına ayda en az **8 dakika**.
- * **Az tehlikeli sınıfta yer alan 2000 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde her 2000 çalışan için tam gün çalışacak en az bir iş güvenliği uzmanı görevlendirilir.**
- * **Tehlikeli sınıfta: 1500 çalışan için**
- * **Çok Tehlikeli Sınıfta: 1000 çalışan için**

İŞYERİ HEKİMLERİ VE İŞ GÜVENLİĞİ UZMANLARI

İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanlarının hak ve yetkileri, görevlerini yerine getirmeleri nedeniyle **kısıtlanamaz**.
Bu kişiler, görevlerini mesleğin gerektirdiği etik ilkeler ve **mesleki bağımsızlık** içerisinde yürütür.

İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanları; görevlendirildikleri işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili alınması gereken tedbirleri işverene **yazılı olarak bildirir**; bildirilen hususlardan hayati tehlike arz edenlerin işveren tarafından yerine getirilmemesi hâlinde, bu hususu **Bakanlığın yetkili birimine bildirir**.

İŞYERİ HEKİMLERİ VE İŞ GÜVENLİĞİ UZMANLARI

Hizmet sunan kuruluşlar ile işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanları, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin yürütülmesindeki ihmallerinden dolayı, **hizmet sundukları işverene karşı sorumludur.**

Çalışanın **ölümü** veya **maluliyetiyle** sonuçlanacak şekilde vücut bütünlüğünün bozulmasına neden olan iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesinde **ihmali tespit edilen** işyeri hekimi veya iş güvenliği uzmanınının **yetki belgesi askıya alınır.**

İŞYERİ HEKİMLERİ VE İŞ GÜVENLİĞİ UZMANLARI

İş güvenliği uzmanlarının görev alabilmeleri için;

**Çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde (A) sınıfı,
Tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde en az (B) sınıfı,
Az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde en az (C) sınıfı**
iş güvenliği uzmanlığı belgesine sahip olmaları şartı aranır.

Bakanlık, iş güvenliği uzmanlarının ve işyeri hekimlerinin görevlendirilmesi konusunda sektörel alanda özel düzenleme yapabilir.

İSG HİZMETLERİ DESTEĞİ

Bir işverene İSG Hizmetleri Konusunda Devlet Desteği sağlanabilmesi için;

- 1- İşyerinin 10 dan az çalışanı bulunan tehlikeli ya da çok tehlikeli sınıfta bir işyeri olması gereklidir
- 2-İşyerinin İSG hizmeti sunan bir firma ile sözleşme imzalamış olması ve bunun da İSG KATİP'de onaylanmış olması gereklidir.

İŞYERİNDE ÇALIŞAN SAYISININ TESPİTİNDE;

- Aynı işverenin Türkiye çapındaki tüm işyerlerinde çalışanlar dikkate alınır
- Alt işverenin sigortalı çalışan işçileri de dikkate alınır
- İşyerinde ay içinde çalışmayan ve ücret ödenmeyen ama sigortalı olan işçilerde dikkate alınır
- Aday çırak, çırak ya da mesleki eğitim gören öğrenciler dikkate alınmaz

İSG HİZMETLERİ DESTEĞİ

DEVLET TARAFINDAN VERİLECEK DESTEĞİN HESAPLANMASI

İSG hizmet bedelinin sigortalı başına günlük miktarı 16 yaşından büyük sigortalılar için belirlenen **prime esas kazanç alt sınırının günlük tutarının** tehlikeli işlerde çalışanlar için %1,4 ve çok tehlikeli işlerde çalışanlar için %1,6'sıdır.

Kişi Bazında Hesaplama

2014 Prime esas kazanç alt sınırının günlük tutarı: 35,70 TL

Çok Tehlikeli: $35,70 * \%1,6 = 0,5712$ TL (Sigortalı başına günlük miktar)

$0,5712 * \text{Prim Ödeme Gün Sayısı} = \text{Aylık Yardım Miktarı}$
Bulunur (Kişi başına aylık yardım).

Üçer aylık dönemlerle hesaplanır ve takip eden ikinci ayın sonunda ödenir.

DESTEĞİN KESİLMESİ

(1) Sigortalıları Kuruma bildirmedikleri tespit edilen işverenler, tespitin yapıldığı ayı takip eden aydan başlanılarak sağlanan destekten üç yıl süreyle faydalanamaz ve kayıt dışı çalışanın işe başladığı aydan itibaren yapılan ödemeler Kurumca yasal faizi ile birlikte geri alınır.

(2) Birden fazla işyeri bulunan işverenlere ait işyerlerinde kayıt dışı çalışanın bulunduğu tespit edildiğinde, gerek tespiti yapıldığı işyeri için, gerekse diğer işyerleri için kayıt dışı çalışanın işe başladığı aydan itibaren yapılan ödemeler Kurumca yasal faizi ile birlikte geri alınır ve söz konusu işverenler tespitin yapıldığı ayı takip eden aydan başlanılarak sağlanan destekten üç yıl boyunca yararlanamaz.

Acil durum planları, yangınla mücadele ve ilk yardım

İşveren;

Çalışma ortamı, kullanılan maddeler, iş ekipmanı ile çevre şartlarını dikkate alarak meydana gelebilecek acil durumları önceden değerlendirerek, çalışanları ve çalışma çevresini etkilemesi mümkün ve muhtemel acil durumları belirler ve bunların olumsuz etkilerini önleyici ve sınırlandırıcı tedbirleri alır.

Acil durumların olumsuz etkilerinden korunmak üzere gerekli ölçüm ve değerlendirmeleri yapar, acil durum planlarını hazırlar.

Acil durum planları, yangınla mücadele ve ilk yardım

İşveren;

Acil durumlara mücadele için işyerinin büyüklüğü ve taşıdığı özel tehlikeler, yapılan işin niteliği, çalışan sayısı ile işyerinde bulunan diğer kişileri dikkate alarak; **(önleme), (koruma), (tahliye), (yangınla mücadele), (ilk yardım ve benzeri konularda)** uygun donanıma sahip ve bu **konularda eğitimli yeterli sayıda kişiyi görevlendirir**, araç ve gereçleri sağlayarak **eğitim ve tatbikatları** yaptırır ve ekiplerin her zaman hazır bulunmalarını sağlar.

Özellikle ilk yardım, acil tıbbi müdahale, kurtarma ve yangınla mücadele konularında, işyeri dışındaki kuruluşlarla irtibatı sağlayacak gerekli düzenlemeleri yapar.

Tahliye

Ciddi, yakın ve önlenemeyen tehlikenin meydana gelmesi durumunda işveren;

Çalışanların işi bırakarak derhal çalışma yerlerinden ayrılıp güvenli bir yere gidebilmeleri için, önceden gerekli düzenlemeleri yapar ve çalışanlara gerekli talimatları verir.

Durumun devam etmesi hâlinde, zorunluluk olmadıkça, gerekli donanıma sahip ve özel olarak görevlendirilenler dışındaki çalışanlardan işlerine devam etmelerini isteyemez.

Çalışmaktan Kaçınma

Ciddi ve yakın tehlike ile karşı karşıya kalan çalışanlar kurula, kurulun bulunmadığı işyerlerinde ise işverene başvurarak durumun tespit edilmesini ve gerekli tedbirlerin alınmasına karar verilmesini talep edebilir. Kurul acilen toplanır, işveren ise derhâl kararını verir ve durumu tutanakla tespit eder. Karar, çalışana ve çalışan temsilcisine yazılı olarak bildirilir.

Kurul veya işverenin çalışanın talebi yönünde karar vermesi hâlinde çalışan, gerekli tedbirler alınıncaya kadar çalışmaktan kaçınabilir. Çalışanların çalışmaktan kaçındığı dönemdeki ücreti ile kanunlardan ve iş sözleşmesinden doğan diğer hakları saklıdır.

Çalışanlar ciddi ve yakın tehlikenin önlenemez olduğu durumlarda birinci fıkradaki usule uymak zorunda olmaksızın işyerini veya tehlikeli bölgeyi terk ederek belirlenen güvenli yere gider. Çalışanların bu hareketlerinden dolayı hakları kısıtlanamaz.

İş Kazası ve Meslek Hastalıklarının Kayıt ve Bildirimi

İşveren;

Bütün iş kazalarının ve meslek hastalıklarının **kaydını tutar, gerekli incelemeleri yaparak bunlar ile ilgili raporları düzenler.** İşyerinde meydana gelen ancak yaralanma veya ölüme neden olmadığı halde işyeri ya da iş ekipmanının zarara uğramasına yol açan veya çalışan, işyeri ya da iş ekipmanını zarara uğratma potansiyeli olan olayları inceleyerek bunlar ile ilgili raporları düzenler.

İşveren, aşağıdaki hallerde belirtilen sürede Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirimde bulunur:

- a) **İş kazalarını kazadan sonraki ÜÇ iş günü içinde.**
- b) **Sağlık hizmeti sunucuları veya işyeri hekimi tarafından kendisine bildirilen meslek hastalıklarını, öğrendiği tarihten itibaren ÜÇ işgünü içinde...**

Sağlık Gözetimi

İşveren;

Çalışanların işyerinde maruz kalacakları sağlık ve güvenlik risklerini dikkate alarak sağlık gözetimine tabi tutulmalarını sağlar.

Aşağıdaki hallerde çalışanların sağlık muayenelerinin yapılmasını sağlamak zorundadır:

- 1) İşe girişlerinde
- 2) İş değişikliğinde
- 3) İş kazası, meslek hastalığı veya sağlık nedeniyle tekrarlanan işten uzaklaşmalarından sonra işe dönüşlerinde talep etmeleri hâlinde
- 4) İşin devamı süresince, çalışanın ve işin niteliği ile işyerinin tehlike sınıfına göre Bakanlıkça belirlenen düzenli aralıklarla

Sağlık Gözetimi

- **Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde çalışacaklar, yapacakları işe uygun olduklarını belirten sağlık raporu olmadan işe başlatılamaz.**
- Bu Kanun kapsamında alınması gereken sağlık raporları, işyeri sağlık ve güvenlik biriminde veya hizmet alınan ortak sağlık ve güvenlik biriminde görevli olan **işyeri hekiminden** alınır.
- Raporlara itirazlar Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenen **hakem hastanelere** yapılır, verilen kararlar kesindir.
- Sağlık gözetiminden doğan maliyet ve bu gözetimden kaynaklı her türlü **ek maliyet işverence karşılanır**, çalışana yansıtılamaz.
- Sağlık muayenesi yaptırılan çalışanın özel hayatı ve itibarının korunması açısından sağlık bilgileri **gizli tutulur**.

Çalışanların Bilgilendirilmesi

İşyerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ve sürdürülebilmesi amacıyla işveren, çalışanları ve çalışan temsilcilerini işyerinin özelliklerini de dikkate alarak aşağıdaki konularda bilgilendirir:

- İşyerinde karşılaşılabilecek sağlık ve güvenlik riskleri, koruyucu ve önleyici tedbirler.
- Kendileri ile ilgili yasal hak ve sorumluluklar.
- İlk yardım, olağan dışı durumlar, afetler ve yangınla mücadele ve tahliye işleri konusunda görevlendirilen kişiler.

•**Başka işyerlerinden çalışmak üzere kendi işyerine gelen çalışanların işverenlerine de gerekli bilgileri verir.**

Risk değerlendirmesi, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili koruyucu ve önleyici tedbirler, ölçüm, analiz, teknik kontrol, kayıtlar, raporlar ve teftiştan elde edilen bilgilere, destek elemanları ile çalışan temsilcilerinin ulaşmasını sağlar.

Çalışanların Eğitimi

•İşveren, çalışanların iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini almasını sağlar. Bu eğitim özellikle; işe başlamadan önce, çalışma yeri veya iş değişikliğinde, iş ekipmanının değişmesi hâlinde veya yeni teknoloji uygulanması hâlinde verilir. Eğitimler, değişen ve ortaya çıkan yeni risklere uygun olarak yenilenir, gerektiğinde ve düzenli aralıklarla tekrarlanır.

•**Çalışan temsilcileri özel olarak eğitilir.**

•**Mesleki eğitim alma zorunluluğu bulunan tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde, yapacağı işle ilgili mesleki eğitim aldığını belgeleyemeyenler çalıştırılmaz.**

•**İş kazası geçiren veya meslek hastalığına yakalanan çalışana işe başlamadan önce, söz konusu kazanın veya meslek hastalığının sebepleri, korunma yolları ve güvenli çalışma yöntemleri ile ilgili ilave eğitim verilir.** Ayrıca, herhangi bir sebeple altı aydan fazla süreyle işten uzak kalanlara, tekrar işe başlatılmadan önce bilgi yenileme eğitimi verilir.

Çalışanların Eğitimi

- **Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde; yapılacak işlerde karşılaşılabilecek sağlık ve güvenlik riskleri ile ilgili yeterli bilgi ve talimatları içeren eğitimin alındığına dair belge olmaksızın, başka işyerlerinden çalışmak üzere gelen çalışanlar işe başlatılamaz.**
- **Geçici iş ilişkisi kurulan işveren, iş sağlığı ve güvenliği risklerine karşı çalışana gerekli eğitimin verilmesini sağlar.**
- **Verilecek eğitimin maliyeti çalışanlara yansıtılamaz.** Eğitimlerde geçen süre çalışma süresinden sayılır. Eğitim sürelerinin haftalık çalışma süresinin üzerinde olması hâlinde, bu süreler fazla sürelerle çalışma veya fazla çalışma olarak değerlendirilir.

Çalışanların Görüşlerinin Alınması ve Katılımının Sağlanması

İşveren, destek elemanları ile çalışan temsilcilerinin aşağıdaki konularda önceden görüşlerinin alınmasını sağlar:

- a) İşyerinden görevlendirilecek veya işyeri dışından hizmet alınacak işyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı ve diğer personel ile ilk yardım, yangınla mücadele ve tahliye işleri için kişilerin görevlendirilmesi.
- b) Risk değerlendirmesi yapılarak, alınması gereken koruyucu ve önleyici tedbirlerin ve kullanılması gereken koruyucu donanım ve ekipmanın belirlenmesi.
- c) Sağlık ve güvenlik risklerinin önlenmesi ve koruyucu hizmetlerin yürütülmesi.
- ç) Çalışanların bilgilendirilmesi.
- d) Çalışanlara verilecek eğitimin planlanması.

Çalışanların veya çalışan temsilcilerinin, işyerinde iş sağlığı ve güvenliği için alınan önlemlerin yetersiz olduğu durumlarda veya teftiş sırasında, yetkili makama başvurmalarından dolayı hakları kısıtlanamaz.

Çalışanların Görüşlerinin Alınması ve Katılımının Sağlanması

İşveren, görüş alma ve katılımın sağlanması konusunda, çalışanlara veya iki ve daha fazla çalışan temsilcisinin bulunduğu işyerlerinde varsa işyeri yetkili sendika temsilcilerine yoksa çalışan temsilcilerine aşağıdaki imkânları sağlar:

- a) İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda görüşlerinin alınması, teklif getirme hakkının tanınması ve bu konulardaki görüşmelerde yer alma ve katılımlarının sağlanması.
- b) Yeni teknolojilerin uygulanması, seçilecek iş ekipmanı, çalışma ortamı ve şartlarının çalışanların sağlık ve güvenliğine etkisi konularında görüşlerinin alınması.

ÇALIŞAN TEMSİLCİSİ

- (1) İşveren; riskleri göz önünde bulundurarak, **seçim veya atama** yoluyla, çalışan temsilcisini görevlendirir:
- (2) Baş temsilci **seçimle** belirlenir.
- (3) Çalışan temsilcileri, tehlike **kaynağının yok edilmesini için, işverenden gerekli tedbirlerin alınmasını isteme hakkına sahiptir.**
- (4)-Çalışan temsilcileri ve destek elemanlarının **hakları kısıtlanamaz.**

<u>2-50</u>	1
<u>51-100</u>	2
<u>101-500</u>	3
<u>501-1000</u>	4
<u>1001-2000</u>	5
2001 ve üzr.	6

ÇALIŞAN TEMSİLCİSİNİN NİTELİKLERİ

(1) Bir çalışanın çalışan temsilcisi olabilmesi için aşağıdaki niteliklere sahip olması zorunludur:

- a) İşyerinin tam süreli daimi çalışanı olması,
- b) En az 3 yıllık iş deneyiminin bulunması,
- c) En az ortaokul düzeyinde öğrenim görmüş olması.

(2) Belirli süreli veya geçici işlerde (a) ve (b) bentleri, işyerinde 3 yıllık iş deneyimi bulunmayan çalışan veya aday bulunmaması halinde (b) bendi, çalışanlar veya adaylar arasında yeterli eğitim düzeyine sahip kişi bulunmaması halinde (c) bendi hükümleri uygulanmaz.

(3) Yetkili sendika temsilcisinin çalışan temsilcisi olarak görev yapması halinde bu üç şart aranmaz.

ÇALIŞAN TEMSİLCİSİNİN YETKİ VE YÜKÜMLÜLÜĞÜ

- (1) Çalışan temsilcisi; iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışmalara katılma, çalışmaları izleme, tehlike kaynağının yok edilmesi veya tehlikeden kaynaklanan riskin azaltılması için tedbir alınmasını isteme, tekliflerde bulunma ve benzeri konularda çalışanları temsil etmeye yetkilidir.
- (2) Görevini yürütmesi nedeniyle, çalışan temsilcisinin hakları kısıtlanamaz.
- (3) Çalışan temsilcisi görevi gereği işverenin veya işyerinin mesleki sırları ile gördüğü, öğrendiği hususları ve çalışanlara ait özel bilgileri gizli tutmakla yükümlüdür.

ÇALIŞAN TEMSİLCİSİNİN EĞİTİMİ

- (1) Çalışan temsilcileri Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğe göre iş sağlığı ve güvenliği konularında özel olarak eğitilir.**
- (2) Çalışan temsilcilerine iş sağlığı ve güvenliği kurulu bulunan işyerlerinde kurul üyeleri ile birlikte iş sağlığı ve güvenliği konularında özel eğitim verilmesi sağlanabilir.**

İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu

- **Elli ve daha fazla çalışanın bulunduğu**
 - **Altı aydan fazla süren sürekli işlerin yapıldığı işyerlerinde işveren,**
- iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışmalarda bulunmak üzere **Kurul** oluşturur.
- İşveren, iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına uygun **KURUL KARARLARINI** uygular.

İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu Kimlerden Oluşur ?

- a) İşveren veya işveren vekili,
 - b) İş güvenliği uzmanı,
 - c) İşyeri hekimi,
 - ç) İnsan kaynakları, personel, sosyal işler veya idari ve mali işleri yürütmekle görevli bir kişi,
 - d) Bulunması halinde sivil savunma uzmanı,
 - e) Bulunması halinde formen, ustabaşı veya usta,
 - f) Çalışan temsilcisi, işyerinde birden çok çalışan temsilcisi olması halinde baş temsilci.
- (b, c, ç, d işveren tarafından atanır)

İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu Üyelerinin Eğitimi

- a) Kurulun görev ve yetkileri,
- b) İş sağlığı ve güvenliği konularında ulusal mevzuat ve standartlar,
- c) Sıkça rastlanan iş kazaları ve tehlikeli vakaların nedenleri,
- ç) İş hijyeninin temel ilkeleri,
- d) İletişim teknikleri,
- e) Acil durum önlemleri,
- f) Meslek hastalıkları,
- g) İşyerlerine ait özel riskler,
- ğ) Risk değerlendirmesi.

İş Sağlığı ve Güvenliğinin Koordinasyonu

Aynı çalışma alanını birden fazla işverenin paylaşması durumunda işverenler; iş hijyeni ile iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin uygulanmasında iş birliği yapar, yapılan işin yapısı göz önüne alınarak mesleki risklerin önlenmesi ve bu risklerden korunulması çalışmalarını koordinasyon içinde yapar, birbirlerini ve çalışan temsilcilerini bu riskler konusunda bilgilendirir.

İş Sağlığı ve Güvenliğinin Koordinasyonu

Birden fazla işyerinin bulunduğu **iş merkezleri, iş hanları, sanayi bölgeleri veya siteleri** gibi yerlerde, iş sağlığı ve güvenliği konusundaki **koordinasyon yönetim** tarafından sağlanır.

Yönetim, işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği yönünden diğer işyerlerini etkileyecek tehlikeler hususunda gerekli tedbirleri almaları için **işverenleri uyarır.**

Bu uyarılara uymayan işverenleri **Bakanlığa bildirir.**

İşin Durdurulması

İşyerindeki bina ve eklentilerde, çalışma yöntem ve şekillerinde veya iş ekipmanlarında çalışanlar için hayati tehlike oluşturan bir husus tespit edildiğinde; bu tehlike giderilinceye kadar, hayati tehlikenin niteliği ve bu tehlikeden doğabilecek riskin etkileyebileceği alan ile çalışanlar dikkate alınarak, işyerinin bir bölümünde veya tamamında iş durdurulur.

Ayrıca çok tehlikeli sınıfta yer alan maden, metal ve yapı işleri ile tehlikeli kimyasallarla çalışılan işlerin yapıldığı veya büyük endüstriyel kazaların olabileceği işyerlerinde, risk değerlendirmesi yapılmamış olması durumunda iş durdurulur.

Güvenlik Raporu veya Büyük Kaza Önleme Politika Belgesi

İşletmeye başlanmadan önce, büyük endüstriyel kaza oluşabilecek işyerleri için, işyerlerinin büyüklüğüne göre **büyük kaza önleme politika belgesi veya güvenlik raporu** işveren tarafından hazırlanır.

Güvenlik raporu hazırlama yükümlülüğü bulunan işveren, hazırladıkları güvenlik raporlarının içerik ve yeterlilikleri Bakanlıkça incelenmesini müteakip işyerlerini işletmeye açabilir.

İDARİ PARA CEZALARI

Bu kanun hükümlerine uymayan
işverenleri
değişen miktarlarda ağır para
cezaları beklemektedir.

İDARİ PARA CEZALARI - 2014

- İşverenin yerine getirmedeği her bir genel yükümlülük (mesleki risklerin önlenmesi, eğitim, denetim vb.)- 2.240 TL
- İşyeri hekimi veya iş güvenliği uzmanı çalıştırmama – 5.601 TL (her biri için)
devam ettiği her ay için de aynı miktar
- Risk değerlendirmesi yapmamak/yaptırmamak – 3.361 TL
devam ettiği her ay için 5.041 TL
- Gerekli kontrol, ölçüm, inceleme ve araştırmanın yapılmaması – 1.680TL

İDARİ PARA CEZALARI

- Acil durum planı hazırlamamak – 1.120 TL
devam eden her ay için aynı miktar
- İş kazası ve meslek hastalığını SGK'ya bildirim eksikliği-
2.240 TL
- Sağlık gözetimine tabi tutulmayan yada sağlık raporu
olmayan her çalışan için 1.120 TL
- Bilgilendirilmeyen her çalışan için 1.120 TL
- İSG eğitimi verilmeyen her işçi için 1.120 TL
- Çalışan temsilcisi seçmeme 1.120 TL
- İSG kurulu ile ilgili yerine getirilmeyen her bir aykırılık için
2.240TL

İDARİ PARA CEZALARI

- İş Müfettişlerinin teftiş yapmasını ve sonuçlandırmasını engellemek – 12.181 TL
- Durdurulan işi önlem almadan devam ettirme - 11.203 TL
- Büyük kaza önleme politika belgesi veya güvenlik raporu hazırlamama - 56.018 TL
- Güvenlik raporuna onay almadan çalışan, durdurulan işyerinde faaliyette bulunan işveren - 89.629 TL

Bu cezalar gerekçesi bildirilerek Çalışma ve İş Kurumu il müdürünce verilir. Tebliğinden itibaren 30 gün içerisinde ödenir.

ÇSGB
T.C. ÇALIŞMA VE
SOSYAL GÜVENLİK
BAKANLIĞI

CASGEM

TEŞEKKÜRLER